

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház).
hová a lap szellemi részét megillető közlemények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félévre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Egy hóra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Kölcsház, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögletű hírtérny — hirdetés ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek.

Reklam sora 3 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor

Nyitási cikke garmond sora után
40 fillér fizelendő.

A lankadó kéz.

Kölcsház, jan. 28.

Tisza gróf ugyancsak nagy dérel-durrall kezdett az uralomhoz. Már előre híresztelték róla, hogy ő lesz az erős kezű államférfi, aki megfékezi a kurucz magyarokat és a nemzetet oda köti a katonai körök diadal-szekeréhez. A kik azonban mélyebben tudtak és szerettek gondolkodni a politikai események felett, azok úgy találták, hogy az oroszán bőrből még nincs oroszán. Hiszen Tisza gróf még a helyzetet sem bírta teljesen felfogni, mikor első ízben vállalkozott a kabinetalakításra. Annira nem ismerte sem a pártját, sem a helyzetet, hogy mire Bécsből Budapestre érkezett — már egyetlen ember sem akadt, a ki Pista gróf kabinetjébe tárczát vállalt volna. Ez a körülmény azt mutatta, hogy a miniszterelnök ur — lehet igen tanult ember, de igen gyöngye politikus, de mutatja azt is, hogy a miniszterelnök ur annyira szereti az állásával járó hatalmi fényt és dicsőséget, hogy önmagában még a helyzettel is elfelejtette rendbe hozni számát, csak is arra gondolt, hogy két kézzel megragadja és szaladgál vele kabinetet alakítani Budapestre.

Az első kísérlet, tudjuk, hogy balul ütött ki, de a kitarás az állandóan Bécsből való kaczerkodás mégis megteremtette az erős kezű gróf az „erős kezű” jegyében lépett a miniszterelnöki polczra. De az első kísérlet kudarcra a mélyebben látó politikusok előtt problematikussá tette az erős kezű legendáját, pedig soha sem hiányoztak egy parlamentben, mint a Lloyd-klubban és főképp a kormánypárti sajtóban azok az alakok, a kik állandóan műsoron tartották a Tisza István-féle erős kezű fenyegetését.

Mondogatták, hogy a miniszterelnök a zsebében az obstrukció megfékezésére egész arzenált hozott le Bécsből. Zsebében van a parlament feloszlata ex-lexben is. A házszabály módosítását szintén keresztül fogja vinni. Az elnökeit felhatalmazza a többség segítségével a legmesszebb menő erőszakosságokra s így megteremti a parlament abszolutizmust, a mikor aztán föltétlenül uralkodik. De az országban is uralkodni fog. Mert erős keze nemcsak a parlamentet, hanem a nemzetet is féken fogja tartani. Erre mutattak a főispánok kicserélései. Hadd menjenek az-ik, a kik nem megbízhatók és jöjjenek a Tisza vitézei, a kik szintén erős kezűek lesznek, mint a gazdák. Csak a főispán legyen erőszakos és vakmerő. Utána igazodik az egész vármegyei közigazgatás. Akkor aztán nem szabad püsszenni senkinek. A mit Tisza akar, az lesz az igazság. Így készült az erős kezű akcióra.

Részben láthatóan, — részben láthatatlanul. Mert azt láttuk, hogy az elnökök megrögték egy párszor a parlament szót szabadságot; azt is láttuk, hogy a maga képe és hasonlatosságára főispánokat és újságokat kreált, a kik föltétlenül mellette álljanak minden körülmények között. Azt azonban senki nem látta, hogy Tisza grófnak csakugyan a zsebében volna a parlament feloszlására vonatkozó királyi rendelet, mert a király jól tudja, hogy ex-lex állapotban a parlamentet feloszlalni, törvénytelen intézkedés volna s épen ezért feltételezni sem lehet a királyról, hogy Tisza kedvéért a törvénytelenesség látszatát is megengedje magának.

Ez tehát olyan fenyegetés, a mit az erős kezű csak azok hirdettek, a kik Tisza gróf reklamározására vannak szerződöttve. De az erős kezű lankadása immár tegnap óta nyilvánvaló. Tisza ugyanis azért ment Bécsbe, hogy a legmesszebbmenő erőszakosságokra királyi jóváhagyást kunyoráljon. De ott azt mondták, hogy kapott már engedelmeket és még se tett semmit. Nem váltott be ígéreteiből semmit. Hát most csak lsten hírel! Majd másról gondoskodnak, a kinek esetleg új engedelményt tehetnek, de Tisza grófnak nem érdemes, mivel az országban semmi neszérűsége sincs s így csak folyton megújulna ellene a parlamenti hadjárat.

Hát van is ebben valami igazság, a mitől egyszerre ellankadt az erős kezű. Ez pedig már a tegnapi beszédén is meglátszott. A hívek is megseppenve nézték a miniszterelnök gyöngességét. Tehát a permanens ülések is elmaradnak a házszabályrevízió is lekerül a napirendről, mint az erős kezű más mesterfogásai. Bécsben jobban ismerik a helyzetet, mint Tisza gróf. Ott jól tudják, hogy Tisza féle erőszakkal ezt a nemzetet kormányozni nem lehet. Épen ezért Tisza bukását most már politikai körökben előre látják. A hívek pedig, mint a súlydó hajóról a patkányok lassan kezdenek menekülni és keresik azt az embert aki Tisza örökébe lép. Keresik és hódolnak neki, mert ime szét foszlott az erős kezű legendája.

Kilépés a delegációból. Kristóffy József országgyűlési képviselő — mint a Magyar Távirati Iroda értesül — tekintettel főispáni kinevezetésének közeli publikálására, delegátusi tagságáról lemondott. Az ügyrend értelmében a lemondás folytán megüresült tagsági helyre a legközelebbi póttagot, gróf Bethlen Balázst fogják behívni.

A kölesdi mandátum. A Pichler Győző halálával megüresedett kölesdi kerületben a mandátum várományosának, az öreg Madarász József fiát, ifj. Madarász Józsefet emlegetik, a ki függetlenségi és 48-as Kossuth-párti programmal lép föl.

A Bánffy-párt új elnevezése. A Bánffy-párt megalakulása szükségessé tette a párt megfelelőbb elnevezését is. Tudvalevően eddig „új párt” néven folyt a szervezkedés. Mint jelentik, már végleg megállapodtak az új párt nevében. E szerint a Bánffy-zászlója körül csoportosuló pártunk Magyar jog-párt lesz a neve. Egyidőben arról volt szó, hogy a Magyar birodalmi párt nevet vegyék föl, de mivel a birodalom szó félreértésekre adhatott volna alkalmat, ezt az elnevezést felcserélték a Magyar Jog-párt névvel. Teljes programját a főudvarmester — mint már jeleztük — januárius 30-án fogja kifejteni Debreczenben.

Tanfolygók érkekezlete. A Trefort-utcai mintagimnáziumban Budapesti Berzeviczy Albert közoktatásiügyi miniszter elnökségével szakértkezlet volt a népnevelési királyi tanfolygók részére kiadandó utasítás tervezete fölött.

Az értekezletet Berzeviczy Albert vallás-és közoktatásiügyi miniszter nyitotta meg beszéddel, melyben jelentette, hogy több esztendő elmunkálata után törvényjavaslat van készülőben a tanfolygói szolgálatról, azzal az alappal, hogy a tanfolygókra ruházassék mindaz, a mi az iskolák belső életéhez szükséges. A javaslat részleges szövegezés előtt tekintetbe veszik a most összehívott tanfolygói értekezletnek megállapodásait. Azonkívül mindjárt hivatalba lépésekor elhatározták, hogy a népiszkolai törvényeknek részben való módosításával sürgősen foglalkozik. Ennek következtében már el is készült egy előadói tervezet, a mely nemskára a nyilvánosság elé bocsátatik. Az ki fog terjeszkedni a tanfolygók intenzívebb tételére és pedig a járási tanfolygót szervezésére is, továbbá a javaslatban kifejezésre fog jutni a tanfolygók hatáskörének bizonyos mérvű nagybővítése is. A törvényjavaslatnak feladata lesz a tankötelezettség sikeresebb végrehajtását biztosítani, az elemi oktatásnak alsó és felső tagozatát rendezni, szabályozni és különösen a gazdasági ismételt oktatásnak törvényes alapot nyújtani. A javaslat fog kiterjeszkedni a nem állami tanítók javadalmazásának méltányosabb, az állami tanítókéhez lehetőleg közelálló rendezésére. De ki fog terjeszkedni a tanítóképzésre és tanítóképzésére is, különösen a tanítóképzés terén szándéka e törvény keretében az állami szempontokat a leghatásosabban érvényesíteni.

Az értekezlet tegnap az Utasítási tervezet két első fejezetét tárgyalta le, a mivel a tervezetnek körülbelül egy negyedrésze van elintézve.

A helyzet.

Budapest, jan. 28.

Gróf Tisza István miniszterelnök hazakereszt Bécsből és a képviselőház mai ülésén el is számolt azzal, hogy miért jart a császárvárosban. Beszéde szűk kereteken mozgott s általában lehűtötte azt a várakozást, amit ahhoz kormánypárti, vagy ellenzéki körökben fűztek. Egyes lapok híradásaival szemben elmondotta — amit lapunk tegnapi számában mi is megírtunk — hogy neki a királytól az obstrukció legyőzésének eszközeire, módzataira nem kellett újabb felha-

talmazásokat, vagy jóváhagyásokat kérnie, mert azok már megvoltak akkor, mikor a miniszterelnöki széket elfoglalta. Mindazonáltal nem akart az erős, vagy erőszakos eszközökhöz nyulni, mert véleménye volt, hogy az obstrukció belátván azon károkat, melyeket a nemzetnek okoz, felhagy a most már amugy is céltalan, kíméletlen parlamenti harcokkal. Ezen reménye azonban nem teljesedett, annak dacára, hogy a függetlenségi Kossuth-párt félreállt a harc vonalából, belátva annak alkotmányromboló veszedelmét. Most elhatározta, hogy még két napig, tehát szombatig vár, mikor két hétig, a delegációs ülések tartamáig ugyanis szünetelni fognak az országgyűlés ülései. Reményli, hogy ezalatt az idő alatt a békeség szállja meg az obstrukciók ma már kised csapatának kiküldetését is: és nem állanak annak útjába, hogy a még hátralevő katonai javaslatok megszavaztassanak. Ha azonban ez a reménye sem teljesedne be, akkor nem törődve azzal sem, hogy az obstrukció támogató csapatokat nyer, erőteljes, támadó harcra fog bele a harcolók letörésére. Ebben a céljában számít a képviselőházi többség egysége, kitartó támogatására. Ez volt a miniszterelnök beszédének foglalatja s ez a beszéd — konstatahatjuk — nagyon vegyes érzelmeket keltett. Annyit már mameg lehetett állapítani, hogy az obstrukció nem váltja be a miniszterelnök reményességét s a delegációs ülések után is tovább fognak harcolni. A Kossuth-párt további magatartása attól függ, minők lesznek gróf Tisza István erőteljes eszközei s ugyancsak erre kíváncsi a néppárt is. Ezt óhajtja tudni a szabadelvű párt is, mert ennek a harci kedve is attól függ, hogy Tisza István gróf minő módokkal akarja legyűrni az obstrukciót.

Országgyűlés.

A t. Házból.

Budapest, jan. 28.

Gróf Tisza István miniszterelnök ma proklamálta a harcot az obstrukció, vagyis ahogy a miniszterelnök ma az obstrukciót elkeresztelte, a desperandó ellen. A miniszterelnök ma ismét bebizonyította, hogy a szállóigéj mestere, a multkor az előkelő idegent, ma a desperandó szót tette népszerűvé s holnapról kezdve meghalt az obstrukció s helyette a desperandók serege fogja továbbra is Tisza kormányrendszerét megakasztani.

A képviselőház mai ülésének különben nagy fontosságú tulajdonítottak. Napok óta híresztelték, hogy Tisza a tegnapi bécsi utjáról az erős kezű fegyvert hozza le az obstrukció ellen, ha kell, még a házfelozlatáról szóló királyi felhatalmazást is. A katonai javaslatához Szluha István, a harcoló ellenzéknek ez a tiszteletreméltó, rokonszenves tagja szöveget hozza keresetlen, de jóízű magyaros szavakkal és a meggyőződés melegségével átadott hazafias érzéssel. Szluha után ezután feszült érdeklődés mellett fölállott Tisza István gróf. Heroikus pózba vágta magát, mint aki nagy dologra készül s színpadi hatásvadászattal eldeklamálta fenyegető ultimátumát, amelynek végső

akkordjaiból azonban kiritt a megszorult ember rimánkodása is.

Már a mult héten jelezte, — ugymond — hogy a kormány és a többség által az utolsó két hónapban követett taktika folytatását attól teszi függővé, hogy a harcban álló kis sereg izolálva maradjon-e, vagy segédcsapatokat kap? Ma már azonban nyilvánvaló, hogy az obstrukciónak segéd oszlopai vannak. Ezért a kormánynak számolnia kell a tényekkel s le kell vonnia azokból a következtetéseket.

Tehát mondjon le — javasolja Kecs-keméthy Ferenc.

Ide s tova három hónapja, — mondja tovább Tisza — hogy ő és társai vállalkoztak a kormányzásra, tudatában annak, hogy nagy krízisek és bonyodalmak küszöbén állunk és katasztrófa elé megy a nemzet.

Csak ürügy a honmentő vállalkozásra — jegyzi meg Kecs-keméthy Ferenc. — Hiszen azelőtt is mindig kínálkodott Bécsnek.

Beszéde végén kijelentette, hogy ha abban a reményében csalódnék, hogy az ellenzék békes elemiétől támogatást kap az erős eszközök alkalmazásában, azt tudja, hogy a szabadelvű párt kitart mellett. Amit a prefatorikus zajos helyesléssel bizonyítottak, de a kormánypárti padsorokban sokan voltak, akik mélyen halgattak a felhívásra.

Tisza után Eötvös Károly hatalmasan megdöntötte Tiszát, kategorikusan kijelentette, hogy egy szót se hisz az ígéreteinek, kimutatta, hogy az ellenzék közdelme magasztos és fontos.

Eötvös után Lengyel Zoltán beszélt, a ki a többek közt a következőket mondotta:

Ez a szép tenséges küzdelem a korajánklózással és a Kossuth-párt kishitűsége miatt vesztett jelentőségéből a nép előtt. Az ellenzék pártoknak kötelessége kitartóan, rendületlenül küzdeni a nemzeti eszmékért, mondja zajos tetszés között. Aki ellenzéki, ne csak szóval, de tettel is bizonyítsa ezt. A tett beszéljen és a kitarás.

Ügyesen bírálta a közös hadügyminiszter eljárását is, aki egyszer letört a magyar nemzet összes reményeit, mások, ha emitt a nemzet feljajdul, magyar szempontból igyekeznek magyarázni előbbi szavait. Hangoztatja, hogy a függetlenségi pártnak kötelessége belemenni a delegációba, hogy ott tegye meg kijelentéseit a magyar nemzet sérelmeiről a trónhoz közel és a diplomácia előtt közvetlenül.

A honvédelmi miniszter különböző ígéreteket tett már egy évvel ezelőtt, ezeket a mostani megismétlése, hát miért nem valószínű meg? Közönséges bécsi huncutság az ezekre vonatkozó terv és huzás-halasztás. (Taps.)

A magyar honos tiszteknek a magyar ezredekhez való áthelyezése körül elkövetett viszálylásokat is szóval tette s erőlyos hangon követelte a királyi rendelet becstelensége végrehajtását. Kimutatta azt is egyes érvekkel, hogy az obstrukció egyáltalán nem akadályozza a katonai büntető eljárást, a magyar katonai nevelés megteremtését.

A Kossuth-párt befeleltetelét nem tartja kielégítőnek — mondja tovább — ilyen hatalmas, erőteljes küzdelem után. Miniszteri ígéretekben garanciák nélkül többé bízni nem lehet. A centralizmus bécsei és a magyar nemzeti irányzat áll itt egymással szemben, minden becstelenséggel magyar embernek kötelessége küzdeni a magyar nemzeti irányzat mellett. Nem lett volna szabad ezt a fenséges küzdelmet eredmény nélkül abbahagyni. Zajos helyeslés hangzott fel a baloldalon.

TÁRCZA.

Arany a hóban.

Irta: Dominusz Ede.

Fortuna szekerén okosan ül.

— Ugyan kedves gróf, miért nem lép be? valamelyik egyesületbe? Minden ajtó megnyílik Ön előtt és megtisztelné azokat, kik taghadtnak. Ön sokkal előkelőbb fővárosi, mint sok más nagyvárosi. Önnek közzénk kell tartoznia.

— En bemutatom Önt a „Jackey” klubban.

— En meg bevezetem a mágnes kaszinóba.

— En pedig a tisztí kaszinóba. Ott lapokat olvashat, jó ismerősökre talál, kikkel kellemesen csöveghehet a napi eseményekről.

— És az ebédek.

— És a vívó termek.

— És alkalomadtán egy kis alsós.

A gróf, kihez ezen támadást intéztük, összehuzta homlokát és röviden így szólt:

— Uram, Önök fájdalmas emléket nyitnak fel lelkemben. Nem, — érdemes barátaim, — én sohasem lépek többé semmiféle klubba. Elmondom az okát is, azon érdeklődés miatt, melyvel Önök kitüntettek.

Az öreg gróf mélyen felsóhajtott, ősz fejét a szék támlájára támasztotta és hozzáfogott elbeszéléséhez. Figyelemmel hallgattuk.

— A történetem uraim, melyet el fogok mondani, már nagyon régi; huszonöt éves, mégis úgy emlékszem arra, mintha tegnap történt volna.

Fiatalkoromban kicsapongó könnyelmű életet folytattam. Nagy vagyonomnak rövid

idő alatt nyakára hágtam. Áldott jó anyám ugyan szó nélkül kifizette tartozásaimat, mégis elkeseredtem s elhatároztam, hogy atyámmal nem fordulok többé segélyért.

Ügyeim végleges rendezése után nyolczvanezer koronám maradt. Szegénynek egész vagyon, nekem semmi. Elhatároztam, hogy újra szerencsét próbálok. Ha nyerek, tovább szok az élet árjával, ha elveszitem, egy úgrás az örökké valóságba és minden el lesz temetve, — örökre.

A Nemzetből előadás után gyalog mentem a szomszédos Kossuth Lajos-utczában levő klubba. Hideg és havas januári széllel kellett dacolnom. A hó sűrű pelyhekben hullott. Csakhamar megpillantottam a kaszinó kivilágított ablakait, melyek mindmennyi örögi szemek meredtek reám: „It fogom utolsó játékomat eljátszani”, — gondoltam magamban és meggyorsítottam lépteimet.

Mielőtt a kapun befordultam, a nagy sietségben megakadtam valami sötét tömegben, mely a fal hosszán terült el.

Lehajoltam s oda néztem. Kicsiny koldus leány volt, tíz éves lehetett, halvány és talán beteg is. Rongyokban burkolva, fejét egy köre támasztva aludt. Parányi kezeiben egy csomó krajcárszörűsöget szorongatott. Szánalomból vagy balhiedelemből, mert hirtelen eszembe jutott életem, melyet odafele el fogok játszani, egy huszkoronás aranyat rejtetnem összeszorult ujjai közé.

Szemeit kinyitotta, valami köszönő szót rebegett, az újságszöveget letette a havas földre maga mellé, a pénzdarábot erősen szorította és kicsiny karjait keblére szorítva, újra elaludt.

Kezdetben bankot adtam és szerencsével. Száz aranyat nyertem. A koldus-leány iránti szánalmam tehát nem maradt áldás nélkül. De csakhamar fordult a kocka.

Önök, uraim, jól ismerik a (hazárd) játékban uralkodó láz, az örökös szerencseváltást, a folytonosan megújuló reményt vagy

félelmet. Az idők, az emberek változnak, a kártyajátékosok mindig egyformák maradnak.

Két órára járt az idő. Ekkor nagy nyereségemről már csak öt ezer koronám maradt. Egyszerre bevágtam. Nyolczat ütöttem, azt hittem, meg vagyok mentve. A banktartó kilenczet ütött. Elveszttem.

Felállottam és távozni készültem.

— Holnap revanchra, — kiáltottak felém barátaim minden oldalról.

— Igen, igen, a holnapra, — dadogtam alig hallhatóan. — Holnap, hol lesznek én — akkor?

Helyemet más foglalta el. És a játékot közönyösen folytatták.

A ruhatárban télikabátomat nyújtották felém. A tükrökben megpillantottam arcomat, halálsápadt voltam.

Az előszobában néhány inas feküdt a pamlagon; fel sem állottak, midőn elhaladtam előttük, aludtak. Lesiettem a fényesen kivilágított széles lépcsőn. Ezen kicsinyes dolgok sajátságos pontossággal jutnak meg eszembe. Szivarrá gyújtottam. Az „utolsó”, gondoltam. Lakásom közel a barátok terén volt.

A nagy kaput becsapták. Az utcán voltam. A fagyos hó és szél hirtelen megcsapta arcom veregtekét. Néhány lépést tettem és gondolataimba elmélyedve, újra megbotlottam a koldusleánykában. A játék láza közben egészen megfeledkeztem róla.

A gyermek nem mozdult, még mindig nyugodtan aludt, karjait kebléhez szorítva.

Hirtelen egy örült eszmém támadt. Ki tudja? A szerencse forgandó és szeszélyes. Egy huszkoronás arany van a kezében, még egyszer játszhatnék és újra nyerhetek még többet, mint a mennyit elvesztettem. Ez az arany talizmán is lehet. Igen ám, de az alamizna, melyet a szegény koldusnak adtam és most visszavegyem tőle? Ez nemtelen eljárás lenne.

De én nyerni fogok, nem lehet másképp és visszaadom neki háromszorosán, négyszeresen, ezerszeresen.

Mint egy tolvaj, előbb óvatosan körülnéztem, nem látnak-e? Sehol senki. Lehajoltam a leánykához, lassan szétválasztottam ujjait s a fényes huszkoronát magamhoz vettem. Majd újra becsengettem, felrohantam a nagy terembe és a huszkoronás aranyat oda dobtam a zöld asztalra.

... A gróf mindig élénkebben beszélt. Arcza, mely eddig nyugodt volt, kiderült és így folytatta érdekes elbeszélését:

— Nyertem egyszer, kétszer, többször. Azonnal kis koldusomra gondoltam, bár ő is élveznék ezen remény nélkülű szerencsémnek hasznát. Jó lenne egy pár aranyat vinni neki. De most szakítsam ketté szerencsém fonálát? Nem! Folytassuk a játékot most rögtön. Rövid idő múlva úgy is csak nála lesznek.

Tovább játszottam. Folytonosan nyertem. Az idő gyorsan mult. Az óra négyet ütött. Kétszáz ezer koronát nyertem. Minden zsebemet, mindkét kezemet megtöltöttem csillogó arannyal és lesiettem a lépcsőn, hogy a leánykának adjam.

Szegény drága kicsinyem, mily nagy lesz öröme, szép az ébredése. Magamhoz veszek egész életemre, boldoggá, szerencsésé és gazdaggá teszek. Ezzel tartozom Neked, hiszen életemet mentetted meg...

Gyorsan kinyitattam a kaput, öröme-ropesve siettem, szivem hevesen dobogott, ujjaim kezeimet is kinyújtottam és — sehol senki.

Nem. Ez lehetetlen, itt aludt ő alig egy óra előtt. Szomorúan néztem körül. Nincs sehol, sehol.

A barátságatlan és néptelen utcát csak a ködös levegőn keresztül törő gázfény és a hó világította meg.

Egy férfi haladt sietve előttem. Rákidőltam, hogy álljon meg és kérdéseket intéztem hozzá. Bámulva nézett reám. Senki sem látott. Azt hitte, bolond, vagy részeg vagyok, fejét ráta, majd meggyorsította lépteit és eltűnt szemem elől.

Hol van, merre keressem? Jobbra, vagy balra induljak? Vaktában előre mentem az út közepéig, majd a tulsó oldalra. Sehol, sehol. Lehetőségek-e, hogy nem látom őt többé viszont?

De hiszen akkor tolvaj vagyok. Ezt a szegény koldusleánykát egyszerűen kiraboltam, a huszkoronás aranyat neki adtam, az az övé volt. Elvettem tőle, tehát tolvaj vagyok. Oh, bár újra láthatnám, hogy egész életére boldoggá tethessem. Bár újra feltalálnám.

A főkapitányságra hajítottam. Az inspekciónak bejelentettem kívánságomat, de fájdalom, csak fölületes személyleírást adhattam a gyermekről. Megígérték, hogy tüstént megkeresik a szükséges nyomozást.

Az egész fővárost, a külterületeket is keresztül-kasul jártam, egyik végétől a másikig. A legnagyobb nyomozók is kikutattam azon reményben, hogy újra ráismerem és lerohatom neki nagy tartozásomat.

Már két hét elmult anélkül, hogy akár a rendőrség, akár magam részéről eredmény mutatkozt volna. Semmi és újra semmi. Daczára sikertelen fáradozásaimnak, nem hagytam fel a reményemmel, hogy végre megtalálom őt és vissza fizethetem tartozásomat.

Mert én adós voltam. Hiszen az az arany, a mit neki adtam, talán az ő életét megmenthette volna, segíthetett volna nyomorúságán és megőrizhette volna becsületét. Az az alamizna, mely kellő időben érkezik, sokszor egy egész élet sorsdöntője. Bizonyítja saját szerencsém.

Kerestem. Folytonosan keresttem. Huszonöt év óta keresem. Talán meghalt szegény, vagy a halálánál is rosszabb sors érte. Talán találkoztam vele, talán szőlt is hozzám és senki sem figyelmeztetett: „Ó, az, az, add vissza neki, a mit ellopott tőle!”

Ha valami rendkívüli esemény vagy csoda közbe nem jön, sohasem találom meg. De azért tartózkodom lerövid és ha nem tehetem ezt egygyel, megteszem többekkel.

Az utolsó szonok tegnap Csávozszy Lajos volt.
Temperamentumos hazafias tüzzel teli értékes beszédet mondott nagy figyelem és folytonos helyeslések között.

HARC TOVÁBB.

Kik helyeslik a nemzeti küzdelmet?

A mai postával vett helyeslő nyilatkozatok közül közöljük a következőket:

A küzdelmet helyeslem.

A kik nem pártolják, azok gyász magyaroknak tekinthetők.

Sz.-Fenes, 1904. jan. 27.

Persán Gerő.

Az „Ellenzékben”-ben közölt felhívásra kijelentem, hogy Ugronék magyar hazafiai törekvéseit helyeslem s forró óhajom, hogy működésüket siker koronázza.

Torda, 1904. jan. 26.

Teljes tisztelettel

Mády András.

Lelkesedéssel csatlakozom azokhoz, a kik az Ugron-pártiak nemzeti küzdelmet jogosnak tartják és helyeslik! Csak az tart-hat igényt valóban a hazafi névre, a ki sikra száll a nemzet szent jogaiért! E de-rék férfiaknak magatartása követendő például szolgáljon a haza minden polgárának és ifjúnak!

Torda, 1904. jan. 27.

Heltmann Ervin,

joghallgató.

Pártolom a harczolókat, mert Magyar-ország magyar nyelv nélkül éppen olyan, mint Turi vásár sátor nélkül.

Kolozsvár, 1904. jan. 27.

Tisztelettel

Frank János.

Tekintetes szerkesztő ur!

B. lapjában olvasva, hogy kik helyes-lik a nemzeti küzdelmet, én nemcsak hogy helyeslem, hanem lellem egész melegebből üdvözlöm azon lelkes kiscsapatot, a mely már egy év óta oly bámulatos kitartással küzd a magyar nemzet legszentebb jogáért, a nyelvért. Az Isten adjon nekik továbbra is kitartást, hogy küzdelmüket sikerkoronázza.

Nagy Károly.

Éljen a magyar nyelv!

Éljenek a küzdők!

Veress György tanárjelölt, Szontagh Ernő orvostanhallgató, Vén István jogszil-gorló, Wenzl Aladár tanárjelölt, Stankovich Andor, Mogán Béla orvosnövendék, Krausz Sándor orvosnövendék.

Kolozsvár, jan. 26.

En nemhogy nem helyeslem a nemzeti küzdelmet, de még fegyvert is bármely percben kész vagyok fogni az igaz küzdelemért és Ugronékért. A magyarok Istene segítse meg a küzdő tábor!

Nagy Domokos,

kisbirtokos.

Tokaji Aladár szásvárosi ev. ref. fő-gimnáziumi tanártól levelet kaptunk. Ebben kijelenti, hogy az „Ellenzék” január 26-án Szásvárosról keltezte megjelent, az obstrukciót helyeslő nyilatkozatát nem ő írta, nem ő küldötte be, ő az obstrukciót nem helyesli. Miután a nyilatkozat levelező-lapra van írva s jan. 24-én adatott postára Szásváron, nagyon könnyen végre járhat a tanár ur annak, hogy az ő nevében ki írta a nyilatkozatot. A levelező-lap a szerkesztőségben megtekinthető.

Agglegény maradtam. Vagyonom az atyámtól rám maradt összeggel gyarapodott. Ha halálom öröme meg nem találom, a kit oly nagyon s oly régóta keresek, ezen egy leány helyett sokat fogok szerencsésé tenni. Ennyi az egész.

A gróf elhallgatott. Majd felállott s kezével végigsimította ősz haját, hogy a szomorú emléket távolítsa magától.

Most már tudják, kedves barátaim, — fejező be a gróf elbeszélését, — miért nem akartam és nem akarok ezután sem tagja lenni a kluboknak. Eskümet megtartom és tartózkodásomat bizonyára önök is méltányolni fogják.

Három évig nem láttuk az öreg grótot a fővárosban. Mindig utazott. Egy nap az újságokban a következő hír jelent meg: „Párisból sürgőznizik, hogy gróf W... a magyar mágnavilág előkelő tagja hirtelen meghalt és összes vagyonát egy országos leányárvaház alapítására hagyta. A végrendelet végrehajtásával a kultuszminisztert bízta meg.”

Tehát nem találta meg, kit oly nagyon kerestett.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amica.

(16).

IX.

— Anyám, ne szokogjon ugy! nem tudom elviselni. Történt valami? — Hol van az atyám?

— Nem tudom. Oh, Alan, ez az a mi megöl!

— Anyám, hogy érti ezt? Nem tudja, hogy ő hol van? Es ő nem tudja, hogy egy második fia született? Anyám nem kapott tudósítást, mióta ő külföldre ment? kérdezte Alan, Edit előtt térdelve, a mint az kimerülten hátrahatól a székén.

Dr. Apáthy István beszéde.

Dr. Apáthy István, a kolozsvári Ferenoz-József tud. egyetem tudós tanára szép beszédet tartott a kolozsvári új párt nevében, a dési alakuló gyűlésen.

Beszédét azonban részint nagyon hézagosan részint ferdítve közölték az egyes lapok.

E beszéd általános értéki.

A helyzetet szépen világítja meg. Ez okok-nál szükségesnek tartjuk azt, hiteles szövegében alább közölni.

Tisztelet jelenlevők! Örömmel látjuk az első lángra a második lobbanást, örömmel halljuk a dési vizshangot a kolozsvári szóra. Mi, Kolozsvári Újpárt, megvallom, türelmetlenül várunk e napot és türelmetlenül várunk hazaszerte még számos ily napot.

(Allami háztartás és Tisza kabinet.)

Azt mondják, az állami háztartás gépezete megállt. Nem igaz. Jár az most is, mint a szélmotolla, dobál össze-viszsa, főispánokat, de nincsen köszönet benne. És ha állana is a kerékkötő obstrukció miatt — annál inkább száguldanak az események. — Félő, hogy ismét bekövetkezik a nemzet életében ama létre vagy nem létre döntő pillanatok egyike és az Újpártot még szervezettlenül találja, a haza oltalmára még nem elég erős.

A nemzeti zászlót Bécsben ismét rongyokra tépték és Tisza István tépést csinál a foszlányokból és a tépést nem a nemzet seibe teszi, hanem egy áldatlan rendszer fekélyeit takarja be vele.

Ujjongás közt fújták szét az osztrák delegatiónak magyar ábrándjaink utolsó szap-panbuborékait. És berendezkedik idehaza a Tisza-uralom egy újabb tizenöt esztendőre.

Soha hatalmi politika még oly leplezettlenül nem nyilvánult, mint ma. Sorra fog-lalnak el fontos állásokat a kormányok sem-miből lett teremtményei és vak eszközei. Vi-gyázzunk, hogy az újra éledt rendszer győ-kerei nagyon mélyre ne nyulhassanak!

(Haladás a Reichsrath felé.)

Az első tizenöt év közös hadseréggé változtatta át a törvény magyar hadserégét, a második tizenöt év, a gazdasági megerő-södés ürügye alatt, az osztrák Reichsrathba jutandó nemzet képviselőit. Annak a vé-gén már nemcsak úgy, mint ma, a hadügye-ket intézné Reichskriegsminister, hanem a tartománynyá sorvadt magyarállamnak, min-den más ügyeit is.

Meglehet, hogy gazdasági jólétben usz-nánk, hogy második Csehország lenne belő-lünk, de a majdani ifjú vagy új magyarok-nak — már ahogyan azt a nemzetiségi pár-tot neveznek — Wienben kellene kiöbstruálni egy-egy kis nyelvrendeletet. Vajjon a gaz-dasági jólét minket jobban meg tudna vi-gasztalni, mint a csehek megvizsgálja az ő sok gyárak és bányák a fehérhegyi nem-zet gyilkolását! Nagyon félek, hogy igen. Ezért ne engedjük, hogy a nyolcvanas éve-ken újra föléledt rendszere ennek a próbának kitégye a magyar nemzetet!

Egymásután tornyosulnak elének az idők jelei. A kolozsvári zászlóbontás óta le-telt néhány hónap nemzetek az új pártalakú-lásnak szükségessé váltát igazolta, fájdalom, nagyon is, hanem éppen úgy kimutatta an-nak időszert és sürgős voltát.

(Az obstrukció szükséges.)

Azt mondják, időszertlenül a mi párt-alakulásunk, mert biztatás és tápot ad az átkos obstrukciónak. Mi, a kik ezt még akkor is, midőn az leginkább igazolható volt, csupán szükséges rossznak tekintettük és megszűnését ósztintán óhajtottuk, most, mégis, tegyük a kezünket szívünkre és úgy nézzük a mérleg billenését.

Az egyik serpenyőben az obstrukció folytatása és az a sok kár és zavar, a mi vele jár; de ugyanott egyszerűsödnek néhán-y hét vagy néhány hónap múlva Tisza István-nak és rendszerének bukása. A másik serpe-nyőben a teljes lezserelés, vele az ujonczok megajánlása, az indennit és az 1904. évi költségvetés; mondjuk, még az 1904. évi ujonczok és az 1904. évi költségvetés, sőt az Ausztriával kötött új gazdasági kiegyezé-s, a kereskedelmi szerződés és egyenmél-be-ruházások is; de ugyanott egyszerűsödnek a fölemelt katonai terhek, a katonai gőg me-gnövekedése, a nemzetiségek vérszemre ka-

pása, a katonai rabság mellett gazdasági rabszolgaságunk folytatása, és mind ennek tetejében beláthatatlan időkre egy új Tisza-rendszer! Nézzünk csak aggodó lekiismeret-tel, melyik serpenyő billen a haza údvé, me-lyik a haza veszte felé!?

A gazdasági pangást kiálljuk, a 40,000 tartalékos is leszolgálja a törvényesen, vagy törvénytelenül reá rótt időt. Hátha önvé-delmi harcban, a csatátörten esett volna el az a negyvenezer ember? A magyar anyák, igaz, nem szülnék évente kétszer, mint a hogy az osztrák telhetetlenség kívánta volna; de azért még szülnének az önvédelmi harc-ban elesettek helyett egy magyar hadsereg-nek magyar katonákat. Sok minden bajból kigázolhatunk; de kérdés, hogy egy máso-dik tizenöt éve a Tisza-rendszernek hagyna-e még hátra magyar nemzetet?!

Lehet, hogy tulzott ez az aggodalom; de ezzel az aggodalommal töltönek el az események.

(Közös hadsereg és clopii.)

Az 1867. évi XII. törvénycikk megalkotta a közös védelemnek magyar hadse-régét. A nemzet várta türelemmel, mikor fog, a kezdet nehézségein át, a valóságban is kibontakozni a magyar hadsereg. Várt, és várakozása közben elaltatták. 1889-ben föl-ébredt és törvénybe iktatva látta, a magyar hadseregnek megvalósulása helyett, a közös hadsereget. És újra várt a nemzet; várta mikor fog megvalósulni a közös, az osztrák és magyar hadsereg; sajnos, elaludt újra, és most végre ismét fölébredt, és előtte áll a clopii hadparancsnok és a Pitreich beszé-deiben megnyilatkozó néphadsereg, a mely nem Ausztriáé és nem Magyarorszáé, hanem csak annyiban a magyaroké is mint a meny-nyire a tótoké, a cseheké és az oláhoké és a hány nemzetisége még van ennek a boldog-talan két országnak.

Közös hadsereg tehát nincs. A közös hadsereg csak amolyan alkalmi elmélet volt a magyar kormányok számára, a melynek alapján majd egykor, nem is sokára, meg is lehessen nyugtatni a magyar nemzetet a néphadsereg valóságában. A honvédség mai állapota, a maga osztrákba olvasztott vezér-karával, legmagasabb tisztjeinek osztrák-német társalgási nyelvvel, kevés kivétellel horvát származásával és nagy-horvát ábránd-jaival, csak egy láncszeme ama bizonyítási tolymatnak, a mely előttünk törvényesség és történeti, elődázhatatlan szükségé akarja tenni az egységes és oszthatatlan osztrák néphadsereget.

Pedig a Pitreichok és Beckék előtt va-lójában még néphadsereg sem létezik. Hol van az osztrák hadseregben akár a cseh, akár a lengyel nemzet, ha már a magyar nincs is sehol? S ha már nincs magyar, ha nincs közös és nincs osztrák, vagy néphad-sereg, mi van hát voltaképen?

Van egy szoldos csapat, a mesterség-günlő fogva és fizetésért katonának fegy-eres érdekecsoportha, a mely a fegyvertelen magyar nemzetet igába hajtja éppen úgy, mint az osztrák néptörzseket; a mely, hogy őket elvakítsa és szolgaságban tartsa, az osztrák néptörzseket és a magyar nemzeti-ségeket, az egyedüli nemzet, a magyar ellen uszítja.

Királyunknak kik diktálnak?

Ez az érdekecsoportha uralkodik nemcsak Magyarországon és Ausztrián fölött, hanem pa-rancsol a magyar királynak és az osztrák császárnak és is diktál neki „korlátlan föl-ségjogokat”. Nincs mit szörnyűkődniük Bol-gár Ferdinánd és Péter királyállapotán. Az „Abdanken!” szót nem egyszer kiáltották már oda az osztrák császárnak is az ő praetorianusai!

Is ennek az érdekecsoportha hizeleg a mai miniszterelnök úgy, mint magyar ember még soha, ahelyett, hogy inkább kiszabadí-tani igyekeznék hatalmukból a magyar ki-rályt, a kit mi lángoló szeretettel várának, hogy legyen végre a magyar nemzeté, le-gyen végre ő is magyar és — szabad!

(Százados ur Tisza.)

Főhadnagy ur Tisza István, avagy bo-csanat! Immár százados ur Tisza István, a maga példájával szabálylva erősít egy a magyar társadalomban már ugys meggyő-keztetett szegénytelen előlételeit.

Mindig hibás és középkepi fölfogás a mesterséggel fogva katonát, a társadalom méhkasán heréjét, bármely vonatkozásban

előbe helyezni a bármely polgári foglalko-zást üzőknek, s társadalom dolgozó néhe-inek. De sokszorosan bűn ezt tenni ma és nálunk, midőn a katonát az ugynevezett hagyományos szellem ugys oly gögőssé, oly elvakultá, a nemzet testétől oly idegenné teszi és szóval nem jellemzhető eljárás az, ha valaki az állam legelső polgári tisztviselő-jének a hadsereg egyik legkisebb rangu tisztjét előbe helyezi. És ezt eszelekvé Tisza István, midőn főhadnagyi ruhában tette le a magyar miniszterelnök esküjét; ezt eszelekvé, midőn legkedvesebb főhercegi leányának temetésén nem a magyar állam képviselője, a miniszterelnök, hanem helyette főhadnagy ur Tisza István jelent meg. Ugyan hogyan érezte magát a magyar miniszterelnök, mi-kor haza szalasztották egy főhadnagynak otthon felelt patronáskájáért? Megvizs-gálhatta a magyar miniszterelnököt az, hogy a főhadnagyt a szabályzat megszegéséért nem csukták le, hanem és most mondják még, hogy a hadseregben az előléptetések körül nincs protekció! — előléptették szá-zadosá?

Hihetetlen, hogy a magyar képviselő-ház többsége még gratulál a százados urnak!

Hihetetlen, de ugy kell lenni, mert Tisza István nemcsak a saját hatalmának, hanem megéheztet hiveinek érdekében is szövetkezett a magyar nemzeti állam ellen az osztrák hadsereg göggyével.

És következett a felekezetek türelmet-lenségével és a mi még nagyobb bűn, a nemzetiségeknek már nem is titkolt remé-nyeivel.

A mely pártta Lindneréknek zöld hadai diadalnál bevonultak, abból a pártból sirva vonult ki a magyar nemzeti állam eszméje. Jaj szegény hazánknak, ha kormányát a nemzeti állam nyílt ellenségei támogatják...

(Közjog és közgazdaság.)

Azt tanácsolják sokan, mondjunk le le egyelőre a meddő közjogi vitákról és in-kább közgazdasági téren, egyesülten vessük latba erőnket. De vajjon a mai kormány-nyal és a mai többséggel lehet-e reményünk legalább a gazdasági önállóságra?

Nem! Mert az a tényező, mely a ma-gyar nemzet érvényesülését a hadseregben gátolja, ama katonai érdekecsoportha, a nyers erő, szövetkezett ellünk egy másik érde-kecsoportha, az osztrák töképezésekkel és gyá-rosokkal, a vagyonnal.

(Külön vámtérület.)

Az osztrák tőke és gyáripár a maga önző érdekeire veszőlyt lát iparunk föl-lendülésének, vagyonosodásunknak feltételében, a külön vámtérületben. Annak meggátolá-sára támogatást kér és nyer a katonai ér-dekecsoportha. Hogyan vívhassa ki hát szá-munkra az a kormány és az a többség, mely a katonai érdekecsoportha nemcsak szembe szállani nem mer, nemcsak szolgailag meg-alázkodik előtte, hanem véle csak azért, hogy kormányzó, Tisza kifejezése szerint gubernementális párt maradjon, inkább szövetkezik?

Ha egyszer komolyan napirendre ke-rülne a törvényhozás előtt is a külön vá-m-térület kérdése, Kossuth Ferencz azzal szem-ben is azt fogná majd szónokolni, hogy „ez idő szert” — le kell még mondani róla, mert nem akarja a többség és nem akarja a ki-rály. Amde a király nem fogja akarni soha-som, mert nem akarhassa, nem fogja engedni a katonai érdekecsoportha, a melynek uralma alatt áll. És ha nem akarja a király, nem fogja akarni a többség sem, a mig az a mai elemelekből áll.

Hogy ne csak apró engedményeket — harmadrendű részleteket nyerjük meg abból a minek egészéhez törvényadta jogunk van, hogy céljainkat, ide s tova négy évtizednyi vesztegetés után megközelíthessük, ahhoz új elemekből van szükség, a mely ne ellen-séges idegen hatalmakkal, hanem csakis a magyar nemzettel szövetkezzék és a magyar nemzetnek egyetértő akaratával törje meg a katonai érdekecsoportha hatalmát.

(A nemzet megnyerése.)

Tisztelet jelenlevők! Igyekezünk meg-nyerni a többséget a magyar nép szívében! Igyekezünk hitet és bátorságot önteni be-lébe, hogy a mit lelkeben óhaj, azt ki is merje mondani és ki is követelje. Tanítsuk meg reá a magyar népet, hogy a maga vi-

lágértörténi hivatásába vetett hitéért, a maga nemzeti életéhez való erős akaratáért tudjon tűrni, áldozni és szenvedni! Tanítsuk meg dolgozni szívós kitartással, tanítsuk meg le-mondani minden gyönyöről, megvetni min-den kecsesgetést, a mi nagy céljainktól eltérítene.

Ennek a hitvallásnak szerezzük meg a többséget! Mert minden pártnak, hogy pro-gramja megvalósítását követelhesse, előbb többségre kell jutnia. De a többséget nem várni kell, mint valami égi mannát, és nem is elvi kijelentésekkel kell leimádkozni. Ez is politikai kuruzslás, mint mikor a javas-asszony imádsággal akarja gyógyítani a nyavalyát. A többséget meg kell szerezni meggyőződéssel és példaadással, a jelen ál-lapot képtelenségének kimutatásával, a nemzeti lelkiismeret és önértet fölbresztésével, de legfőképpen szívós következetességgel a legkisebb dolgokban is.

Meg kell szerezni a többséget, — de az ország házában, a már egyszer adajutott ele-mekből nem lehet. A kiket érdekeik és kü-lönbölneik valamely helyhez az ország há-zában már odaszögeztek, azokat onnét ne-héz lesz elmozdítani; félek, hogy ott csak a helynélküliek és a politika kőbor lovagjai foggnak pártunkhoz csatlakozni.

De ha valamely csoda módon meg is tud-nók szerezni a mai képviselők többséget, azt az elveinktől még meg nem győztük, még elő nem készített nemzet egy legközelebbi választáson ismét elsöprhető.

Sőt azt a többséget még a választó polgárság körében sem volna elég megsze-rezni: annak az itélete is hamarosan meg-változhatik. Hiszen minden ember szüntelen hatása alatt él környezetének és főleg em-bertársainak: a választó kisebbség csak a nemválasztó többség gondolkodását, érzelmeit fejezi ki szavazatával. Igazi erje csak an-nak a pártnak van, egy nemzet, sorsát jól csak az irányítja, a melyet ama nemzet ösz-szes tagjainak nagy többsége, férfi, nő sőt a gyermek is egyaránt támogat. Csak azt az akaratot nem lehet egy nemzetben megdön-teni, a melyt már a gyermekesek belőltá-nak s a családi tűzhely, az iskola és a közélet minden nyilvánulata megérlel.

Azt az egyedül értékes többséget tehát, a melyre törekednünk kell, nem fogjuk meg-szerezni máról holnapra és nem is egy-két év alatt. Azon nemzedékeknek és, ha már mi nem leszünk, a mi hagyományainknak kell munkálkodniuk.

De az első lépéseket meg kell tennünk, erős aláíráásokat meg kell mutatnunk már most, minél előbb. A mai helyzetből nincs kigázolás, mint egy új választás: mert az obstrukciót újra meg újra élesíti maga a kormány és kormánypárt. Ennek az új vá-lasztásnak már országsszerte találkozni kell az Újpárt eszméivel, az Újpártnak elszánt bajnokaival. Ha egyelőre csak néhány lelkes szószólót küld is be az új képviselőházba a nemzet: az Újpárt gyökeret vert e hazá-ban és megkezdheti tisztító, gyógyító mun-káját.

Ezért várta és üdvözlöi örömmel a dési partalakulást a kolozsvári Újpárt. Ezért óhaj-tják a dési példa követését az országban minél számosabb helyén és minél hamarabb. Lengjen a dési zászló büszkén, magasan!

TANÜGY.

A t. szülők értesítetnek, hogy az ág. hitv. ev. népisiskolában a II. félévi beiratások febr. hó 1. 2. és 3-án délelőtt 8-12-ig, délután 3-5-ig eszközölte-nek. Az igazgatóság.

Zene.

A kolozsvári zene-conservatorium 1904. jan. hó 31-én az intézet saját helyiségében növendék hangversenyt rendez.

SZÍNHÁZ.

Aranyvirág a siker jegyével indult meg s szerzi a szerzőknek itt is az Arany-virág az aranyakat. Tegnap előadásnak is volt szép nézőközönsége, kik szívesen hallgat-ták a kedves, fülbemászó melódiákat. Több dal-malnak ismerős is már — vendéglőkből, zongorakivonatokból. Ezekkel is jölesett a vizionlatás. Különösen tetszik az „Illatos ciprusok tövében” adtam az első csokót én”, refrén, melyet a pereczesek is fűtyölnek a sarkokon. Az előadás jó, a mit olyan darab-nál, mely műsoron marad, el lehet várni. Ebben a tekintetben összehasonlithatatlanul jobb dolguk van a pesti színházaknak, hol egy darab legalább is egyszer-jubál. Itt kijut a be-szélő Múza fiainak a munkából, naponkint tizenkét órát foglal le a szinpad. Hát a kóristák, kik majdnem minden este szerepelnek? S hozzá még az a dícsőségük sincs meg, hogy megmutas-sák magukat a lámpák előtt, ha tapsolják.

Egy millió színházi alapítvány. Bpestről írják: Egy fővárosi német újság feltűntet keltő hírt bocsát világra. Arról ír ugyanis, hogy elhunyt jeles művésznőnek, Bercsényi Bélának özvegye, egy millió ko-rona alapítványt tett arra a célra, hogy egy új, nemzeti intézményt szolgált színhá-zat építsenek a fővárosban. Feltételül — ál-lítólak — csak azt szabta, hogy az épüldő színház Bercsényi Béláról neveztesse el, to-vábbá, hogy a színház igazgatója Ditrői Mór, a Vigaszínház jelenlegi művezető igazgatója legyen.

Közönyt Közönnel Moreto kitűnő vigjátéka holnap szombaton kerül színe pártan-lan számu bérleti előadásban.

Iphigenia Taurisban. Göthe klasz-szikus drámája lesz vasárnap délután a VII-ik ifjúsági előadás. A darabot dr. Csengeri János fordította, ki előadás előtt a bevezető ismerte-tést is végzi.

A betyár kendője. Abonyinak jeles népsziműve 4-évi pihenést után vasárnap este kerül színe. A darab hálás és eredeti alakjait Károlyi L., Etsy E., Szakácsné, Laczkó A., Váradiné, Szakács, Dzséri, Tompa, Szegő és Váradai játszik.

Heti műsor:

Szombat: Közönyt közönnel.
V. d. u. Iphigénia Taurisban.
este: A bityár kendője.

Mulatság.

A M.-Dorothea Egyesület és Tanítók Ledny-otthona estélyétől már csak napok választanak el. A rendező-bizottság o hátralevő kis időt is arra használja, hogy mindaz megtörténjék, ami az estély sikerét minden tekintetben biztosítja, s hogy az estélyről mindenki egy kedélyesen és vidáman eltöltött est jó és megnyugtató emlékével távozhassék. Már a gondosan egybeállított műsor, melyet a maga teljességében holnap közölünk, olyan, hogy a magasabb igényeket is kielégítheti. A táncdarabokról Csikai Gyuri kitűnő zenekara gondoskodik. A táncdarabok között ezen alkalommal lesz először bemutatva a Répáy Andor zenetanár által szerzett, s báró Bántffy Zoltánné, gr. Teleki Erzsébet ömélősdágának ajánlott „Nefelejcs” című mazur-polka. Ha mindezekhez hozzávesszük, hogy az estély jóvedelme nemcsak humanus, de kulturális és nemzeti célú is szolgál, úgy hisszük, hogy n. é. közönség eddig is tapasztalt jóindulatu támogatása ez uttal sem fog elmaradni. Jegyek **csakis** a meghívó előmutatása mellett válthatók.

A bírósági pikniken a következő aszszonyok és lányok vettek részt:

Makrai Lőrinczné, Makrai Lili, Veress Ilona, dr. Gidófalvi Istvánné, Gegenbauer Józsefné, Balogh nővérek, Bodor Irma, Akoncz nővérek, Hangai Margit, dr. Mihály Józsefné, Réthi Rózsika, Magyary Mihályné, Grosz Gabriella, Möricz Istvánné, Möricz Idus, dr. Haller Gusztávné, Herzeg Zsigmondné, Heinrich Józsa, Heinrich Berta, Mucsi Iluska, Mucsi Málka, Klupáthy Iza, Gajzágó Irma, Gajzágó Antalné, Gyárfás Duca, Gyárfás Benedekné, dr. Morár Istvánné, Boros Ella, Boros Györgyné, ifj. Sipos Gáborné, Kramer Hedvig, Veress Ilona, Nagy Polina, Hosszu Berta, Kun Irma, Gajzágó Tivadarné, Gajzágó Irma, Sári Anna, Kántor Irma, dr. Jékely Dánielné, Perl Antonia, dr. Menyhart Gáspárné, Merza Lajosné, Malachovszky Máténé, Malachovszky Lili, Kriza Lenke, Kriza Jánosné, Kovács Lenke, Imecs Irén, Szentiványi Erzsé, dr. Szentkirályi Gyuláné, Mikó Imréné, Zsakó Istvánné, Zsakó Irén, Szentiványi Gyuláné, Hangai Gusztávné, Akontz Sándorné, Papp Istvánné.

Kommentárok

egy hírhez.

Csaba Zoltán erzsébetvárosi kir. ügyész ma reggel szívteljesen meghalt.

Meghalt egy ur, egy igazi magyar ur! Azok közül való volt, akik ezt az egyszerűen sokatmondó jelzőt igazán megérdemelték. De talán senki sem jobban, mint ő. Igazi ur volt, tetőtől talpig. A magyar faj gyönyörű típusa: önértékes a büszkeség, szérsény az alázatosság, jószívű a pazárság és becsületlen — hihetetlenül becsületlen — haláláig!

Déleleg, daliás szép ember volt. Aczél izmokkal, vas akaratú. Fáradhatatlan a fáradalmakban, kitartó a küzdelemben. Egy-szál kerékpárral indult neki Schweicznak és ugy utazta be a hegyek csodás országát, hogy többet vitte ő a kerékpárt, mint a kerékpár őt.

A bátorság nem tudott hozzáférni, az idő nem fogott rajta. Csak az érző, meleg szíve volt gyenge, csak azt tudta megmaradni a halál. És a szíve, az ő csodálatosan hűséges jó szíve, hozzászokott már ahoz, hogy mindig engedjen. Engedett most is és az utolsó magyar mohikának egyik modern ruhába öltözött utolsó típusa legyőzve fekszik halálos ágyán. Sápadtan, némán, hallgatagon, de most is hátraszegett fejjel dacosan és büszkén!

Zárkózott volt azokkal szemben, akikkel nem volt bizalmasan. Ez is egyik vonása magyar faji jellemének. De mindenét odaadta annak, akit szeretett. Szeretetében, ragaszkodásában nem ismert mértéket. Hivatalában pontos és lelkiismeretes. Megvagyok győződve, hogy csodálatosan kifejtett igazságszérzete és becsületessége kényszerítette erre a pályára, ahol mindenki szeretete és osztatlanul becsülte. Fiatalon lett ügyész és szép pályára állott előtte. Oh milyen kegyetlen a sors, kiszámíthatatlan és ostoba az élet.

Szeretnék sokat írni Csaba Zoltánról. Színes, meleg dolgokat, amelyek az ő lelket megvilágítanák. De szememre tolu a köny, siralmakra vezet a tollam. Ez pedig nem méltó hozzá, aki csupa erő volt és csupa büszkeség.

Igen későre született. Akkor kellett volna születnie, mikor párdúcós kaczagánnyal jártak az olyan urak, amilyenek ő is született, és karddal mérték az igazságot, nem hitvány pennával és törvényesen védett hazugságokkal.

Talán erősebb lett volna az ő szíve, nem családától volna annyit az emberekben és most nem zokognánk mi, akik itt maradtunk, azon, hogy meghalt egy ur, egy igazi tipikus magyar nagy ur!

Lázár Ernő.

MINDENFÉLE.

— januárus, 29.

Hazafias tisztelettel kérjük előfizetőinket, szívekedjenek az előfizetési díjjukat mihamarabb megküldeni — hogy a lapot minden megskatítás nélkül tovább küldhessük.

— **Az idő.** Legjobban Csik-Szeredában dideregnek az emberek. Ott 14 fok volt ma reggel 8 órakor a hideg. Egyébütt mindenütt enyhébb. Kolozsvárt, Tordán, Sz.-Udvarhely. S.-Sz.-György, Csik Gyimesen 10 fok. Dicső-Szt.-Márton, Kézdivásárhelyt 8—9 fok. Tóvis, Sóvárad, Kiskapus 7 fok, Marosvásárhelyt, Segesvárt 6 fok, M.-Ludas, Rásos, Zernest 5 fok, Predeal 4, Nagyvárad 3 fok. Legenyhébb mindig az idő a királyhágó közelében, Nagyváradon.

— **A bírák és ügyészek összlétszáma.** Az „Igazságügyi Közlöny” vasok kötetben számol be a magyar bírákról és ügyészekről, ezeknek nevét, hivatali székhelyét és rangsorát ismertette. Az értékes munkából a következő általános érdekű részt emeljük ki: Kuriai tanácselnök van 8, koronaügyész 1, itéletbírák elnök 22, főügyész és koronaügyész-helyettes 16, táblai bíró 223, főügyész-helyettes 15, törvényszéki elnök 63, táblabírói ranggal felruházott törvényszéki bíró, járásbíró és ügyész 126, törvényszéki bíró, járásbíró és ügyész 1140, albiró és alügyész 1189, kuriai elnöki titkár 4, táblai elnöki titkár 8, kuriai tanácsjegyző 4, törvényszéki jegyző 147, aljegyző 754, telekönyvezető 340, segédtelekönyvezető 316, segédhivatali főigazgató 2, segédhivatali igazgató 18, törvényszéki iroda-igazgató 68, irodatiszt 357, irodasegédtszt 2031, letartoztatási intézeti igazgató 9, fogházgondnok és fogházfelügyelő 66.

— **Wesselenyi Miklós emléke Kolozsvárt.** Az orsz. történelmi emlékei múzeum „Unio” csoportja számára most festi Kóváry Endre festőművész a nagy időt kiváló alakjának Wesselenyi Miklósnak arcképét. Wesselenyi a kép az osztrák fogság után abból az időből és alkalmából ábrázolja, a midőn a kolozsvári redoubtban az Unió törvényho iktatásánál hallatta hatalmas hangját. A képhez egykoru rajzról készült metszetet Érsek Lajos tak. pénztári titkár küldött a múzeumnak Tordáról. Vidéki kaszinók és hazafias testületek a nemzeti eszmének tennének szolgálatot, ha helyiségeik számára e képet megszerzőnek s innépélyek alkalmával, mint a hazához való tántoríthatatlan és önfeláldozó hűség és ragaszkodás egykori minta fáljának daliás alakja előtt tartanának felolvassókat és szavallatokat.

— **Bucslakoma.** A körünkől távozó Solti Lajos p. t. fogalmazó tiszteletere tegnap este a New-York vendéglő kistermében a posta- és távirdeigazgatóság személyzete ügyszólván teljes számban egybegyűlt, hogy bucsut vegyen kedves tagtársától. Soltit, ki lőnben Kolozsvár társadalma és ágilis és mindenki által szeretett tagja volt, kollégái számos felkötötthöz eltekíték és adtak kifejezést sajnálatuknak távozása felett. Böven kijutott az éltetésből Vuchetich Sándor pt. igazgatónak és Dávid Endre pt. tanácsosnak is, kiket mindannyian öszinte szeretettel rajongtak körül. Vig mulatozás között telt el az este s a kedélyes összejövetelnek csak a hajnal derengése vetett végett.

— **Az igazság örökéig igazság!** Magyar nyelvünk jogos érvényesüléséért folytatott küzdelemnek zaja élénk visszhangot keltett mindenfelé Magyarországon, ahova csak az újságot elszállítja a posta. Itt egy levelet bocsátunk közre, mely a maga nemében páratlan hű és kristály képe a székely nép gondolkodásának. Kiadjuk ugy, ahogyan azt Huszár Pétör megcsókálta, mert megcsókánkat, ha javitanánk, vagy változtatnánk rajta. Vegye át a szót kied nemzeti Huszár Pétör bácsi!

Tekentetés szörkezt Ur.

Há mű is etezer-máskor a zujságát föl-vastassuk a Vasi Están komámuram fíjával a zországi állapottjáról tudomás szörzés érdőke erányába. No szörkeztő ur a 7 sustákt ribancz velágot élünk!

Benmaraszták Están fíjajmot is a némőtők a katonájéknál! Há e bajnak baj, de tudom, hogy most úgy kitanól, hogy 20-sz némőtőt akaszt a bajuszára, ha kikerül. Tsak az bántsa a szőrzelmemő, hogy vad népek között idegőn országba van, bécse!

A zujságából olvastuk Kosut Ferennek is a tötyit. No annak má héjábé vót a zapja nagy-magyar, met ez még nem is kítisi magyar, hanem nagy némőt! Hentzeghet, met hallom mind-örökéig veri a mejjét, mikor szavaz, hogy kinek a fíja ő keme! No há amondó vőnek, hogy fojja bē a száját, met bē fogom én tsak jőle még hezzánk szavazni s kerűjön haza Están is.

Hanem szörkeztő ur mán érti, hogy kéne egy kús ribellit tsínálni, há tsak kezze meg, met osztég mű értenők, hogy kell tánczoltatni a némőtőt. Elmőnyünk szűvesőn a hazájét a tsatába s a Zisten ki ott fen a zegekbe terő-nusol akor űjön fere szőmlje meg mi lészőn!

A igazság örökéig igazság! Ezel levelem bezárva marattam hőtig tisz-tölője a szörkeztő urnak.

Kutyfalán jan. 28-olts.

Huszár Pétör,

fődész.

U. i. A szörkeztő ur jobban tudja ha a tsata kiútne há minél előb agyonhírt, hogy tarsuk hezza magunkot!

— **Gyermek színi előadás.** A Magyar-utcai román kath. iskolák évenként szokásos jótékonycélu gyermek színi előadásait az idén f. hó 31-én és február hó 2-án és 7-én d. u. 4 órakor tartják meg a szentpéterfi fiu iskola termében. Előadásra kerülnek: A kis libapásztor; két befőttes üveg és karácsonyest. Tekintve amaz eredményeket, a melyeket ezen iskolák vezetősége ezen előadásokkal a megelőző években is elért, e jótékony célu gyermek színi előadást a legmelegebben ajánljuk a kolozsvári közönség figyelmébe és pártfogásába. Jegyek előre válthatók Császár Dávid és Hirtchfeld Sándor kereskedő urak üzletében. Délután a pénztárnál.

— **Téli tájkép.** Hó fedi a mezőt. Zuzmarások a fák. Ködfátyol vonja be a hegyek orrait. Csipős hideg siettet a járó-kelőket. Kikirándulnak a vadászok az erdők aljára. Lesik a tapsifüleseket. Am azoknak van eszük, van szemük. Tisztes távolban maradtak. Ak látják a vadást, mert a föld felett 20—30 cmeter magasan áll a kőd. A vadász azonban nem lát-hatja őket, mert a kőd elburkolja a tájféket. Még néhány nap s a hétköznapi s vasárnapi puskákat egyaránt nyugalomra készíti a vadászati törvény. Az ideit fél ellen nem sok kifogás emel-

hető. Zimankós napok helyett egészséges, száraz idő uralkodott ez ideig. Egy nagy hiánya azonban még is volt az idei télnek. A vidéki lapokból teljesen kimaradtak a farkaskalándok romantikus leírásai. Oka ennek az lehet, hogy még a vidéki zsurnalisták figyelmét is az osztrák farkas tulkapásai bilioselték le. Ezzel foglalkoztak. A négylábu farkasok létezéséről teljesen megfeledkeztek.

— **Szivarvőgek az öreg honvédeknek.** Velits Ödön a tordai takarékpénztár pénztárnoka édes atya a néhai polgármester példáját követve, össze gyűjtötte a szivarok levágott végét, hogy midőn jókora csomag össze gyűl, az öreg honvédeknek juttassa.

Mostan az összegyűjtött mennyiséget szerkesztőségünkbe küldötte be. Mi azt kívánsághoz képest kiosztás végett átadtuk a honvédegyetnek. Ohajtjuk, hogy az öreg honvédek füstöljék ki ezzel a dohánnyal hazánkat, a nemzeti élet levegőjét megfőrtőző osztrák szellemet.

— **Pichler vígázz Magyarországra!** Ki ne hallotta volna ezt a szállóigét röpiet mondatot? Azt azonban nem mindnyájan tudták, hogy Pichler e mondatnak küszönte a kölsödi. mandátumot. Ő maga így beszélt el az „Otthon”-ban egyik újságíró barátjának:

„Aztán, mondja csak, kérem, mivel bolondította el azokat a szegény kölsödieket?”

„Hát elhittem velők, hogy Kossuth a halálos ágyán azt mondta nekem: Pichler, vígázz Magyarországra!”

Kaczagott az egész Otthon. De nem rajtam, bizony isten nem rajtam! Legalább akkor nem. Később aztán, kivált mikor nem voltam ott, magam csufoltam; s még az újságokban is ránt járt a rúd. De mikor elmondtam a házbán első beszédemet, az én jó barátim megint nem zavartak; s épp úgy nem nevettek, mint mikor már az ötvenedik vagy hányadik beszédemnél jártam.

Ima, kedves uram, leghitelesebb története annak a szálló igének, hogy Pichler, vígázz Magyarországra!

— **A revolveres lakat.** Egy szegény munkásasszony Bécsben ugyancsak pörül járt a betörőktől való tulzó félelme miatt. Bécsi lapok így mondják el a kuriózus esetet. Jellinek Julia dohánygyári munkásnő a minap megjelent egy orvosnál és elmondta, hogy kezét fagvásig közben baltával megsebesítette. Az orvos megvizsgálta és rőktőn konstátálta, hogy sebe nem eredhet baltától, mert lőt seb. Jelentést tett a rendőrségnek, meindult a vizsgálat s az asszony végre bevallotta, hogy csakugyan golyó sebesítette meg. Elmondta, hogy a betörőtől való félelmeben valami olyan lakatot akart csináltatni, mely lakását hivataln látogatótól bízton megőrizze. Krausz Lipót nevű albérlője, aki lakatoslegény, erre csinált egy ajtóhára egy különös szetkeztű lakatot Ha a lakatbna saját rendes kulcsát tette az asszony. nem volt semmi baj, de ha idegen kulcs került a lakatba, akkor három revolverlővés dörögött el. A lakat egy ideig kifogástalanul működött és Jellinek Julia teljes biztonságban érezte magát. Egyszer azonban, noha a rendes kulcsot tette a lakatba, mégis eldörögött a revolverlővés és a golyó megsebesítette a mutatóujját. A házban ugyan tudtak a dologról, de semmi eljárást nem tartottak szükségesnek. Csak az orvos révén jutott a hatóság tudomására a dolog, mely most megindította az eljárást a lakatos legény ellen, a ki ilyen vesselemes módszerrel akarta lakásadónőjét a betörők ellen biztosítani.

— **A szatmári püspök fejedelmi alapítványa.** Meszlényi Gyula v. b. t. t., szatmári megyéspüspök nagylelkűségének s ismert bőkezűségének újabb tanujelét adta. Három újabb alapítványával, melyek összesen 270,000 koronáról szólnak, gyarapította ismét jótékonyágának — sorát. Mint értesülünk, ugyanis a nagylelkű főpap az államosítás alól kivont román. katolikus fiuiskola fónnállásának biztosítására a szatmári egyházmegye 100 éves jubileuma alkalmából 200,000 koronás alapítványt tett. Ugyancsak ezen alkalomból a máramaroszi Mária Valéria nőnevelő-intézetnek 30 ezer, a püspöki uradalom tisztjeinek nyugdíj alapjára pedig 40 ezer koronát adományozott alapítványul.

— **Chamberlain a színházak tűzbiztonságáról.** Chamberlain egy angol folyóiratban kifejti, hogy különösen mely intézkedések tennék elkerülhetővé az olyan katasztrófát, mint az Irquois-színházé volt. Mindenekelőtt a közönséget jól kell világoztatni arról, hogy a nagy szerencsétlenségeket mindig a tölöngés és nem a tűz okozta. Londoni színházegészek alkalmával még egyetlen ember sem égett meg, ellenben a tölöngés sok áldozatot szedett. Fontosnak tartja továbbá azt, hogy a közönséget hozzászoktasák a vasfüggöny lebecsúzásához. Előre jelezni kellene, hogy előadás közben azt le fogják bocsátani. Ezt többször megismételve, a közönség megszokná és tűz esetén nem keltene az oly nagy riadalmat. Fontos még, hogy az ugynevezett vészkiutasításokat ne csak vész idején, de mindennap használják mert különben a közönség nem is tud azoknak a létezéséről. A kijáratokhoz vezető utnak szabadon kell maradni, különösen székekkel nem szabad azt eltöltszolni. Egy keresztes fódított szék a legnagyobb bajt okozhatja. — Ezt szíves figyelmébe ajánljuk rendőrségünknek, mert némely színházban szokás a padsorok mellé ugynevezett „pótszékeket” állítani.

— **Gyilkosság egy jégtáblával.** — Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Soós András Fónagy Lajos fuvarosok kimentek a Sajóra jeget fuvarozni. Soós András a Fónagy által hasított jégtől titokban a maga szekerére is dobott néhány darabot. Fónagy észrevette a turpisságot és annyira dühbe jött, hogy egy nagy jégtáblát vágott a Soós András fejéhez. Soós vértől boritva, eszméletlenül esett össze. Ugy találtak rá az arra járó fuvarosok, a kik a mentők segítségére az Erzsébet-kórházba szállították. Itt tüstént gondos ápolás alá vették Soós Andrást, de már nem lehetett segíteni. Két napi kilódás után behalt sebeibe. A gyilkos fuvarost letartóztatták és átkísérték az ügyészség börtönébe.

— **200.000 csempészett cigarettá.** Budapestről írják: Az Akadémia-utca 6. sz. alatt levő Kohn és Mittler-céghez a napokban beállított egy Haas nevű ügynök, a ki azt kérte, hogy a fővárműhelyben fekvő áruját, több láb parafát, szállítsák vidékre. A szállítócéggel elfogadta a megbízást. De még mielőtt a szállítást eszközölne volna, értesítést kapott, hogy nevezze meg megbízóját, mert nagy csempészés nyomára lőttek. Hét-főn dőlben ugyanis, — a mintha Haas által megjelölt bálók megérkeztek a fővámbába, feltűnt Ruspics vámvihatalnoknak, hogy a

parafabálok, a melyek rendes körülmények között Fiumén át szoktak megérkezni, Brémából jöttek és hogy az egyik nagyon súlyos. — Egy pénzügyi tanácsos jelenlétében megvizsgálta tartalmát. Ekkor derült ki, hogy a bálban 200.000 darab egyiptomi cigarettá van. A rendőrség az ügynök lakásán házkutatást tartott és megindította ellene a vizsgálatot.

— **Pármal ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappannal még azt tudjuk, hogy az arcból finomítja, üdíti ugyan-nyira, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűk is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árté külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szálmalas pártolás czéljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 kor. 20 fillér. Készíti Szabó Béla pipere szappangyáros Miskolczon. Kapható Kolozsvárt: Kovács P. főnáll, Gergely Ferenc utóda, Schuster Emil, Burger Frigyes, Jeney Lajos czégeknek s dr. Hintz György gyógyszerár-ában. 84 27—50

— **Egy négy szobás lakás** azonnal kiadó, esetleg az összes berendezés eladó. Bővebbet a kiadó-hivatalnál.

— „Bakfis” Fényképem küldje vissza.

Gyászrovat.

Málnásy Józsefné, szül. Gura Mariska, a „Rózsafüzér-Társulat” tagja meghalt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgönylevelei.

Tisza alkonya.

Budapest, jan. 29.

Tisza bécsi kudarcza után mind határozottabban beszél politikai körökben, hogy napjai meg vannak számlálva. Vállalkozásával csufot vallott. Fenygetései félelmet nem keltenek. Sőt ha mindazt megtenné, a mit hívei róla híresztelnek, még akkor sem maradhatna. Mert ma már a nemzetet, annak minden rétegét átjárta, fellelkesítette a nemzeti állannak céltudatos gondolata. Semminemű intézmény ki nem vonhatja magát a nemzeti eszme hatása alól. Tehát a hadsereg sem. S így Tisza gróf még korruptcióval sem hozhat többé össze oly többséget, mely a katonapolitikusok eszközéül adva magát, az állameszme érvényesülésének útjába állana. Ha pedig a nemzeti eszme előhaladását Tisza gróf meg nem akasztja, józan ésszel a hadsereg sem kívánhatja az erőszakos választásokat, tudván, hogy azok rajta boszulnák meg magukat.

A kiegyezési alkotmányának politikai becsületében megőszült hívei, a Deákok és Andrássyak szellemi hagyományainak örökösei maguk is belátják, hogy ma a hadseregnek szervezetében a magyar állameszme kifejezésre nem talál, maguk is hangoztatják a nemzeti reformok szükségét. Csak Tisza gróf és gárdája élnek abban a hitben, hogy a hadsereg nemzeti reformját az obstrukció vetette fel. Nem igaz. Ez a reform megérett a köztudatban, érett lassan, évek óta, az obstrukcióhoz csak annyiban van köze, hogy a tulzott katonai követelések szinte provokálták a kérdést, vajon lehet-e, szabad-e a magyar állameszmet semmibe vevő hadseregnek a súlyos pénz- és véráldozatot megadni?

Tisza után Andrássy.

Budapest, jan. 29.

A H—k. írja:

Egy bécsi távirat jelenti: Mint jól informált forrásból közlik, a Tisza-kormány napjai meg vannak számlálva. Bárha, tekintettel a mai magyarországi helyzetre, Tisza ellen mérvadó helyen a tegnapi kihallgatás alkalmával az elkedvetlenedés még nem vált érezhetővé, Tisza nem állítja magát arra nézve, hogy kicsoda nehézségekkel kell egy magyar kormánynak az ő vezetése alatt mindenkor számolnia. Tisza feladatát a képviselőház feloszlátása után az új választások megejtésével befejezettnek tekinti és mint ahogy itt beszél — az új választások után gróf Andrássy Gyula fogja Tisza helyét elfoglalni.

Tisza fogadtatása.

Bécs, jan. 29.

Az udvari körökből kiszivárgott hírek szerint, a király Tiszát oly hidegséggel fogadta, a mely a legteljesebb egygyesztességgel egy jelentőségű.

Kapaszkodás.

Budapest, jan. 29.

Tisza pár hónapos kormányzása alatt meggyőződhetett arról, hogy sem az országnak, sem a parlamentnek, de még saját pártjának sem kell. Itt is csak azok lelkesednek érte, a kik minden miniszterelnökért lelkesedni szoktak.

A parlamentben megpróbált mindent, de sikert aratni nem tudott és most tehetetlenségében abban reménykedik, hogy majd a delegációban talán sikerül valamit elérni. Most már

minden igyekezete oda irányul, hogy Pitreich urat megnyerje legalább annyira, hogy egy pár semmitmondó ígéretet tegyen, mert ezzel is be lehet a magyarok szemét kötni.

Szünnet.

Budapest, jan. 29.

A delegációk miatt a képviselőház 2—3 hétig szünnetelni fog.

Az utolsó ülés a szünnet előtt hét-főn lesz.

Ítélet.

Budapest, január 29.

Nyitóról táviratozzák a Magyar távirati irodának: Délután 5 órakor hirdette ki a kir. törvényszék elnöke, Mazoly Antal a Veszeloyszky-ügyben az ítéletet, a mely szerint Veszeloyszky az igazgatás vádja alól felmentetett. Az ítélet annak jogerőre emelkedése után közölni fogják a pozsonyi ügyvédi kamarával és a képviselőház elnökségével. Az ítélet a bünygi költségeket a kinstár ellen állapította meg. Az ítélet megokolása kiemeli, hogy Veszeloyszky vádlott tagadásával szemben nem nyert bizonyítást az, hogy a magyar nemzet ellen izgatott. A kormány bírálatát a törvény nem minősíti igazgatásnak. A királyi ügyész az ítélet ellen felebbeszórt jelentett be; a vádlott, valamint védője abban megnyugodtak.

A küzdők.

Budapest, jan. 29.

A harczólló ellenzék tagjai tegnap este összejövetelt tartottak a Pannoniában.

A harczóllók örömmel konstátálták Tisza bécsi kudarcát és sokat tárgyalták Tisza tegnapi parlamenti nyilatkozatát.

Egyáltalában az volt a vélemény róla, hogy vereséget jelent.

Szerencsétlenség.

Arad, jan. 28.

Adler Lipót világiós közjegyző írrok 16 éves leánya lakkott főzött, miközben a bor-szeszes lámpától ruhája tüzet fogott és a leány teljesen összeégett. A szerencsétlen leány óriási kínok közt halt meg.

Pichler temetése.

Budapest, jan. 29.

Pichler Győzöt ma délután temették el nagy részvét mellett.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 29.

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt Sághy Gyula és Szederkényi Nándor azt javasolták, hogy a Szemialovszky indítványa a pártközi konferenciára vonatkozólag tűzzék napirendre.

Tisza István kijelenti, hogy semmi kifogása nincs az ellen, hogy holnapra kitűzzék.

Az országnak most már ugyis mindegy, mivel töltik az időt.

Ő akarja a békét. Ő soha sem beszélt erőszakról, hanem csak alkotmányos fegyverek igénybevételéről.

Természetesen a koronát informálta erről és minden cselekedeteért elvállalja a felelősséget.

Következett a napirend: az ujoncz-megajánlásról szóló javaslat tárgyalása.

Az első felszólaló gróf Batthyányi Tivadar volt.

Utána Mukics Simon mondott ellene nagy beszédet.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR*.)

Tudomásul!

Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy a téli idényre egy alkalmi bevásárlás folytán a **Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt levő nagy posztó- és gyapjuszövetáru raktárunkat**, nagyobb mennyiségű

maradék-szövetekkel

bővítettük ki, melyek a legfinomabb magyar, angol és skót gyártmányu kelmék: teljes öltözékek, felöltők, ulster- és télikabátoknak nagyon czél-szerűek és olcsóságuknál fogva igen alkalmasak. Továbbá a legfinomabb

Haszonbérbe adó, esetleg eladó Algyógy-fürdő gyógyfürdő.

E gyógyfürdő Hunyad-megyében, Algyógy-fürdő vasúti megállóhelytől 1/2 órányira egy erdőszorosban, por és szélétől védett ózondus völgyben fekszik. Vas-kénese 31,9° meleg vize hat különálló fürdő medenczét táplál, melyeknek megfelelő öltözőjük van.

A telep nyilvános joggal van felruházva s így a saison alatt fürdő-biztos van s állandó fürdő- orvos és fürdő-zene tartózkodik ott.

Haszonbérbe adó: a telephez tartozó 65 vendégszoba, mely teljesen a mai kor igényeinek megfelelően van berendezve, a fürdőket, az éttermet konyhástól, az ott tartózkodó állandó vendégektől beszedendő gyógy- és zenedíjak jövedelmeit, valamint a bértárgyát képezné a fedett veranda, étterem, olvasó, jégverem, jéggel töltve, pincze, nyári fedett táncsterem, fedett tekéző, lawn-tennis-pálya, végül az építés alatt levő uszoda. A fürdő-telepnek igen szép parkja van, valamint fiatal fenyvese is.

Keresek egy bérlőt a fenti bértárgyakhoz. Előnyben részesítek olyat, aki vállalkoznék, hogy a most vegyelemzett és szakértők által igen jónak talált fürdőlapot forgalomba hozza, valamint befektetéseivel a fürdő színvonalát emelje, mely esetben előnyös feltételeket is nyújtanék. Kiadó esetleg csupán az étterem vagy az egész fürdő-telep eladó.

Ertekezhetni **Fried Eskeles fürdő-tulajdonossal Algyógyon**, ki ha ez-iránt megkeresik, a fürdő megtekintése céljából állomáshoz kocsit küld.

74 4-5

**Szállodai használt, de még jó-
karban levő butorok megvé-
telre kerestetnek.**

Világ-Panoráma

elsőrangú műintézet, Szentegyház-utca 3 sz.

1904. január 24-től 1904. jan. 30-ig

INDIA. SIAM és ANAM.

Minden vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órától-9 óráig zongora-játék mellett árfelemlés nélkül.

Minden nap nyitva (vasár- és ünnepeken is) reggel 9-től minden vasárnap. 12-ig délután 2-10.

Az igazgatóság.

6 20-x

Kész fehérneműek, vásznak, sifonok. Különböfélé blousok és szoknyák.

Amig a raktár tart készletemet

a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom.

**Ágy- és asztal- Zsirai Mór, Szőnyeg- és ágylak-
neműek. neműek.**

fehérnemű- és kelengye áruháza, Mátyás kir.-tér.

1212 12-24

2 20-46

Akar hódítani a farsangon?

Szerezze be szükségleteit

Bittó Rezső férfi-divat üzletében

és a siker biztos lesz.

Magyar királyi államvasutak városi menetjegyjárodája

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 26 sz.

- Elárulit és kiad a nap bármely szakában:
 - Zónajegyeket,
 - Mérsékelt áru menettérít jegyeket,
 - „ „ körutazási „
 - „ „ közvetlen külföldre szóló jegyeket,
 - Mérsékelt áru fürdő (saison) jegyeket,
 - „ „ hajójegyeket,
 - „ „ szállodai szelvényeket,
 - Éves bérletjegyeket,
 - Hálókocsi jegyeket,
 - Menetrendeket és díjszabásokat.
- Felvesz és elszámol bármely vonathoz személypodgyaszt díjfelemlés nélkül.
- Elfuvaroztat podgyaszt háztól az induló vonatokhoz és kézbesíti a podgyász vevényt.
- Befuvaroztat podgyászokat közvetlenül az érkező vonatoktól. Az utasok kéretnek a podgyász vevényeket a ruhatárnál elismervény ellenében leadni.

7 18-x

Máv. városi menetjegyjároda.

Nyomatott az „Ellenzék” könyvnyomdájában Kolozsvárt.

A Szamosujvári Takarékpénztár Részv.-társaság XVI-ik üzletévi Zárszámadása 1903. évi december hó 31-én.

A Szamosujvári takarékpénztár részvénytársaság XVI-ik üzletévi rendes közgyűlését 1904. évi február hó 14-én délelőtt 11 órakor tartja meg üzlethelyiségében, melyre a részvényes tagok

tisztelttel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

- A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tagnak kinevezése.
- Az igazgatóság jelentése a múlt 1903. évi üzletéről, a felügyelő-bizottság jelentése az évi zárszámadás megvizsgálásáról, ezek alapján a nyereség megállapítása, annak felosztására vonatkozó javaslat tárgyalása és a felmentvény megadása.
- Három kilépő igazgatósági tag helyeinek választás utján leendő betöltése 3 évre.
- Egy lemondott igazgatósági tag helyének választás utján leendő betöltése 1 évre.
- Az alapszabály módosító bizottság jelentése.

Jegyzet. A közgyűlésen csak azon részvényes bir szavazati joggal, ki legalább egy részvényt folyó szelvényeivel együtt folyó év február hó 13-ig a részvénytársaság üzleti helyiségében a hivatalos órák alatt térítvény mellett a társasági pénztárba letesz. (14 §.)

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk az 1903. évben lefolyt XVI-ik üzletév eredményéről a következőkben beszámolni:

Ezen üzletév eredménye mint tiszta nyereség	K. 14593-87
mihez hozzáadva az előző évi áthozott	700-—
valamint a felosztás alá kerülő rendelkezési alapot	4400-—
összesen	K. 19693-87

áll a tisztelt közgyűlés rendelkezésére.

Ebből javasoljuk, hogy adassék:	
Tartalék alapnak külön jutalék ezimén	K. 1921-19
Könyvezető titkárnak jutalmul	200-—
Írnoknak jutalmul	100-—
Szolgának jutalmul	22-68
Jótevény célúhoz csatoltassék az alapszabályszerinti 1 százalékhöz	50-—
Jövőre vitessék át	1400-—
összesen	K. 3693-87

a fennmaradó 16000 koronából pedig az alapszabályok 34 §-a értelmében adassék:

5 százalék a tartalékalapnak	K. 800-—
24 „ az igazgatóságnak	3840-—
4 „ a felügyelő-bizottságnak	640-—
2 „ a vezérigazgatónak	320-—
2 „ a pénztárnoknak	320-—
2 „ a könyvezető-titkárnak	320-—
1 „ jótevény célúakra	160-—
60 „ a részvényeseknek	9600-—
összesen	K. 16000-—

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az előterjesztett zárszámadást jóváhagyni és az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt az 1903-ik üzletévre megadni méltóztassék.

Jelentjük egyszersmind a tisztelt közgyűlésnek, hogy az alapszabályok 18 §-a értelmében az igazgatóság ezen tagjai az alapszabályok értelmében újból megválaszthatók. Továbbá Aján Lukács igazgatósági tag beadta lemondását, s így tehát 4 igazgatósági tagsági hely töltendő be.

Szamosujvart, 1904. évi Január hó 24-én.

Id. Bodor Bertalan, elnök.

Aján Gerő, titkár.

Tisztelt közgyűlés!

Alőlirottak, mint a Szamosujvári takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága a törvény és alapszabályokban körülírt kötelezettségeinknek megfelelően, egyszersmind az 1903. évben lefolyt XVI-ik üzletévről az igazgatóság által előterjesztett mérleget és eredmény számlát megvizsgálván, az azokban kimutatott tételeket úgy a főkönyvekkel, valamint a tárczában levő értékekkel összehasonlítván, minden egyes tételt a valószínűságnak teljesen megfelelőnek találtuk.

Az igazgatóságnak a 1903. K. 87 fillér nyereség felosztására vonatkozó javaslatát magunkévá tesszük és azt a tisztelt közgyűlésnek is elfogadásra ajánljuk.

Ezek után pedig kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék az 1903. évi zárszámadást, valamint az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslatát elfogadni és a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak megadni.

Szamosujvart, 1904. évi Január hó 26-án.

Kovrig Simon felügy. biz. elnök.

Gajzágó László felügy. biz. jegyző.

Merza János felügy. biz. tag.

Id. Papp Márton felügy. biz. tag.

Tartozik.

Mérleg-számla 1903. évi december 31-én.

Követel.

VAGYON:	Korona	fill.	TEHER:	Korona	fill.
Készpénz készlet	14088	23	Részvénytőke	60000	—
Válto kölcsönök	65506	10	Tartaléktőke	24278	81
Kötvény kölcsönök	15405	48	Nyugdíj alap	878	19
Jelzálog kölcsönök	28193	80	Betétek	1101051	04
Betét más pénzintézetnél	103588	30	Örm. kath. leány árvaház alap	3000	—
			Rendelkezési alap	4400	—
			Tiszta nyereség	15293	87
	120801	91		120801	91

Szamosujvart, 1903. évi december hó 31-én.

Aján Gerő könyvelő.

Aján Lukács ig. tag, Dr. Bányai Kristóf ig. tag, Bányai Gyula v. igazgató, Gajzágó János pénztárnok, ig. tag.
Id. Bodor Bertalan ig. elnök, Esztégár László ig. tag, Tüzes Todor ig. tag, Id. Temesváry István ig. tag.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Szamosujvart, 1904. évi Január hó 26-án.

Kovrig Simon f. b. elnök, Gajzágó László f. b. jegyző, Merza János f. b. tag, Id. Papp Márton f. b. jegyző.

Tartozik.

Veszteség- és nyereség-számla 1903. Decz. 31-én.

Követel.

VESZTESÉG:	Korona	fill.	NYERESÉG:	Korona	fill.
Betétek tőkésített kamatai	50725	81	Múlt évi nyereség áthozatal	700	—
Betétek kifizetett kamatai	1991	96	Kamatok	86431	55
Tisztviselők és szolga fizetése	7059	92	Betétkamat más pénzintézetnél	2552	75
Irodai szükségletek	626	38	Beszédési jutalékból	208	—
Jövedelmi adóra	3000	—	Rendelkezési alap	4400	—
Betét kamatadó	5506	03			
Nyugta bélyeg	94	70			
Házbérre	320	—			
Tartalékalap kamatja	1163	08			
Nyugdíjalap kamatja	42	—			
Leírások	3983	10			
Perköltség	85	45			
Rendelkezési alap	4400	—			
Tiszta nyereség	15293	87			
	94292	30		94292	30

Szamosujvart, 1903. évi december hó 31-én.

Aján Gerő könyvelő.

Aján Lukács ig. tag, Dr. Bányai Kristóf ig. tag, Bányai Gyula v. igazgató, Gajzágó János pénztárnok, ig. tag.
Id. Bodor Bertalan ig. elnök, Esztégár László ig. tag, Tüzes Todor ig. tag, Id. Temesváry István ig. tag.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Szamosujvart, 1904. évi Január hó 26-án.

Kovrig Simon f. b. elnök, Gajzágó László f. b. jegyző, Merza János f. b. tag, Id. Papp Márton f. b. jegyző.